

PULMONER HİPERTANSİYON

BÖLÜM 41

Osman Safa TERZİ¹
Murat AKBABA²

DOI: 10.37609/akya.3747.c348

1. GİRİŞ

Pulmoner hipertansiyon (PH) ve kalp kurdu hastalığı, kedi ve köpeklerde önemli kardiyopulmoner sorunlara neden olan, hem tanı hem de tedavi yönetimi bakımından karmaşık klinik tablolara yol açabilen hastalıklardır. PH, pulmoner arteriyel basıncın artmasıyla karakterize edilen progresif bir durumken; kalp kurdu hastalığı (*Dirofilaria immitis* isimli parazitin neden olduğu, pulmoner arterler ve sağ kalp yapılarını etkileyen ciddi bir enfeksiyondur. Her iki durum da klinik belirtileri, tanı yöntemleri ve tedavi stratejileri açısından benzerlikler taşımakla birlikte, farklı patofizyolojik mekanizmalarla ilerler. Bu bölümde, PH ve kalp kurdu hastalığının etiopatogenezi, klinik bulguları, tanı yaklaşımı ve tedavi protokollerine değinilecektir.

2. PULMONER HİPERTANSİYON

Pulmoner hipertansiyon (PH), 25 mmHg'den yüksek ortalama pulmoner arteriyel basınç veya 35 mmHg'den yüksek sistolik pulmoner arteriyel basınç olarak tanımlanır. PH'nin derecelendirilmesi ise; 35-55 mmHg (HAFİF), 55-80 mmHg (ORTA ŞİDDETTE) ve >80 mmHg (ŞİDDETLİ) şeklinde yapılır. Pulmoner hipertansiyonun erken dö-

nemlerinde dinlenme halinde pulmoner arteriyel basınç normal olabilirken, egzersiz ile şiddeti artabilir. Ancak hastalığın daha ileri dönemlerinde pulmoner arteriyel basınç dinlenme halinde bile yüksek seyreder.

Pulmoner hipertansiyon küçük hayvanlarda yaygın olmayan bir hastalıktır. Köpeklerde kedilerden daha sık görülmekle birlikte, kedilerde pulmoner hipertansiyonun oluşması daha çok sol kalp yetmezliği sonucunda oluşan bir durumdur. Pulmoner hipertansiyon, çeşitli mekanizmalar yoluyla pulmoner vasküler direnci arttıran birtakım hastalık süreçlerinde sekonder olarak meydana gelebilir ve pulmoner hipertansiyon vakalarının çoğunda altta yatan sebep sol kalp yetmezliğidir. Diğer sebepler ise; pulmoner tromboembolizm ve idiyopatik pulmoner arteriyel hipertansiyondur.

İnsanlardan farklı olarak pulmoner hipertansiyonun genetik altyapısıyla ilgili yeterli veri bulunmamaktadır.

Pulmoner hipertansiyonun sınıflandırılması 5 ana alt başlık şeklinde yapılmıştır.

» Tip 1 : Primer Pulmoner Arteriyel hipertansiyon Patent duktus arteriyozus, ventriküler septal defekt, atriyal septal defekt sonucu; nekrotizan vaskülitis sonucu; pulmoner ve-

¹ Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., osmansafaterzi@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-7877-8897

² Dr., Özel Çayyolu Hayvan Hastanesi, muratakba1995@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-6665-7190

yavaş ölmesi ve komplikasyonlar ile daha az karşılaşmayı hedefler. Bu protokol 0. günde ve 1 ay sonra 24 saat ara ile yapılan 2 uygulama şeklindedir. Son adultisit tedaviden 6 ay sonra antijen testi yapılmalıdır ve bu test sonucu negatif olmalıdır. Kaval sendromlu köpeklerde adultisit tedavi başlanmadan önce erişkin kurtlar cerrahi olarak çıkartılmalıdır ve bu işlem olabildiğince hızlı yapılmalıdır.

Mikroflarisit tedavi, adultisit tedaviden 3-4 hafta sonra başlanmalıdır. Tek seferde oral yolla verilen 50 mikrogram/kg dozda ivermektin mikrofilaria tedavisinde kullanılır. 3 hafta sonra mikrofilaria testi yapılmalı ve test sonucu pozitif olursa uygulama tekrarlanmalıdır.

Milbemisin oksim de mikrofilarisit tedavi seçeneklerinden birisidir ve kalp kurdu koruyucu dozu aynı zamanda mikrofilarisit etkiye sahiptir. Moksidektin de mikrofilaria tedavisinde kullanılan bir diğer tedavi seçeneğidir.

SONUÇ

Kedi ve köpeklerde pulmoner hipertansiyon ve kalp kurdu hastalığı, hem tanı hem de tedavi yönetimi açısından veteriner hekimliğin dikkatle ele alınması gereken kompleks klinik tablolarıdır. PH, altta yatan nedene yönelik tedavi gerektirirken, kalp kurdu hastalığında etkin bir antiparaziter sağaltım ve komplikasyonların kontrolü öncelikli hedeflerdir. Her iki hastalığın erken tanısı ve uygun medikal ya da cerrahi yaklaşımlarla yönetimi, hasta hayvanların yaşam kalitesini ve sağkalım süresini anlamlı ölçüde iyileştirmektedir. Veteriner hekimlerin bu patolojiler karşısında multidisipliner bir yaklaşımla hareket etmesi, hem klinik hem de halk sağlığı açısından kritik öneme sahiptir.

KAYNAKLAR

1. Bussadori C. Cardiovascular Medicine in Dogs and Cats. US: Edrapublish; 2023.
2. Kealy JK, McAllister H, Graham JP. Diagnostic Radiology and Ultrasonography of the Dog and Cat. Philadelphia: Saunders Elsevier; 2011.
3. Nelson RW, Cauto CG. Small Animal Internal Medicine. Amsterdam: Elsevier; 2019.
4. Turgut K. Klinik Kedi ve Köpek Kardiyolojisi. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2017.
5. Ware WA. Cardiovascular Disease in Small Animal Medicine. London: Manson Publishing; 2011.